

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 21 mars 1905, kl. 4 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående nedsättning af fraktafgifterna för fodermedel å statens järnvägar.

Till utskottets behandling har blifvit hänvisad en inom Andra Kammaren af herr *J. Olofsson* väckt motion, n:o 55, som är af följande lydelse:

»Vid fjolårets riksdag, då frågan om revision af frakttaxan för statens järnvägar förelåg till behandling i Andra Kammaren, tillät jag mig att göra en erinran om huruledes den foderproducerande jordbrukaren i Jämtland blef undanträngd från fodermarknaden på Norrbotten genom de villkor rörande fraktnedsättning å vissa varor — däribland hö och halm — som kungl. järnvägsstyrelsen beviljat vid försändning till stationer norr om Bollnäs. Frågan förelåg då ej i det skick, att något yrkande i det af mig påpekade missförhållandet kunde göras, utan endast en vädjan till dåvarande generaldirektören för statens järnvägar, som var i kammaren närvarande. (Se Andra Kammarens protokoll 1904, band 4, n:o 48, sid. 57—65.)

Någon förändring i det af mig påpekade förhållandet har icke, så *Bih. till Riksd. Prot. 1905. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 13 Häft. (N:is 13 och 14).* 1

vidt jag vet, blifvit gjord, men väl har kungl. järnvägsstyrelsen utfärdat ett cirkulär, som beviljar 25 proc. fraktnedsättning äfven för år 1905 på enahanda villkor som förut.

Då villkoren för dessa fraktnedsättningar äro till stort men för den foderproducerande befolkningen i Jämtland och enligt min mening en stor orättvisa, så hemställer jag, att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes anmoda järnvägsstyrelsen, att, när fraktnedsättning å fodermedel beviljas, det ej må gälla endast afgiften för minst 800 km. väglängd, utan äfven för hvilket afstånd som helst därunder.»

Såsom af motionen och af det däri åberopade uttalandet i Andra Kammaran den 30 april 1904 framgår, afser motionärens framställning hufvudsakligen åstadkommande af lindring i fraktafgifterna för försändning af fodermedel från Jämtland till Norrbotten i ändamål att förbättra den mindre gynnsamma ställning, Jämtland, enligt motionärens förmenande, i detta afseende nu intager i jämförelse med andra mera af lägsna orter.

Motionären har utgått därifrån, att bestämmelserna i ett af kungl. järnvägsstyrelsen utfärdadt cirkulär (ser. B, n:o 641 af den 27 dec. 1904) angående fraktnedsättning under år 1905 för vissa födoämnen och fodermedel vid försändning till stationer norr om Bollnäs skulle innebära en orättvisa emot den foderproducerande befolkningen i Jämtland i fråga om försändningar af anförda varuslag till orter, som äro belägna å kortare afstånd än 800 km., hvilken väglängd förutsattes för åtnjutande af 25 procent fraktlindring.

Efter hvad utskottet hos kungl. järnvägsstyrelsen inhämtat, lär emellertid förenämnda cirkulär vara att förstå sålunda, att kungl. styrelsen med berörda nedsättning åsyftat att underlätta försändelser af vissa slag af lifsmedel för människor och djur från de sydligare delarna af landet till de delar af Norrland, där på grund af klimatiska förhållanden möjligheten att producera dylika för befolkningens behof erforderliga lifsmedel vore ringa eller ingen, och att därigenom framkalla en trafik, som på grund af det långa afståndet och därmed förenade höga fraktkostnader eljest vore att endast i ringa grad påräkna. Minsta transportlängden för åtnjutande af ifrågavarande nedsättning har därför fixerats till 800 km., enär kungl. styrelsen på detta sätt velat söka begränsa verkan af ned-

sättningen till den del af Norrland, som egentligen kunde vara i behof däraf, eller det öfversta Norrland.

Dessutom har utskottet inhämtat, att, enligt järnvägsstyrelsens berörda cirkulär, intet hinder förefinnes för norr om Bollnäs bosatta producenter att vid försändningar norrut af ifrågavarande slags förnödenheter begagna sig af medgifna nedsättningsförmån. Kungl. järnvägsstyrelsen har sålunda meddelat utskottet en förteckning å afstånden mellan Luleå resp. Kiruna och en del stationer norr om Bollnäs, från hvilka sändningar af ifrågavarande varuslag eventuellt kunde förekomma till öfversta Norrland; och återgifves här nämnda förteckning, som jämväl innefattar några jämtländska stationer.

	Luleå	Kiruna
Brunflo	721 km.	954 km.
Östersund	736 »	969 »
Täng	747 »	980 »
Mörsil	805 »	1 038 »
Hjerpen	815 »	1 048 »
Dufed	850 »	1 083 »
Fränsta	724 »	957 »
Torpshammar	734 »	967 »
Sundsvall	791 »	1 024 »
Ljusdal	800 »	1 033 »
Karlsjö	827 »	1 060 »
Bispgården	572 »	805 »

Af denna förteckning framgår, att i åtskilliga fall afståndet uppgår till mer än 800 km.

Vidare är här att märka, att, enligt hvad utskottet inhämtat, ifrågavarande nedsättning får tillämpas äfven för mindre afstånd än 800 km., blott frakten beräknas för detta afstånd. Då nu frakten, beräknad för 800 km., är billigare än den ordinarie frakten, i fråga om hö ända ned till 480 km. och beträffande halm ända ned till 475 km., framgår tydligt, att angifna varuslag kunna jämväl vid försändning från stationer norr om Bollnäs till öfre Norrland komma i åtnjutande af i vissa fall full och i andra fall partiell fraktnedsättning, och torde således foderproducenter i Jämtland hafva ett icke så obetydligt afsättningsområde i öfversta delen af Norrland, inom hvilket de med fördel kunna konkurrera med jordbrukarne i mellersta och södra Sverige.

Då, enligt kungl. järnvägsstyrelsens ofvan angifna cirkulär den 27 december 1904, afsändaren i själfva verket redan nu har rätt att åtnjuta fraktlindring vid försändning af ifrågavarande varuslag äfven på afstånd väsentligen understigande 800 km. — om hvilken förmån det torde vara vederbörande tjänstemans skyldighet att i förekommande fall underätta afsändaren — och då utskottet icke finner skäl föreligga för beredande af fraktnedsättning vid försändningar till hvilket afstånd som helst under 800 km., får utskottet hemställa,

att herr Olofssons ifrågavarande motion icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 mars 1905.

Å utskottets vägnar:

J. BYSTRÖM.
